

Överenskommelse om vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt och stöd till deras närstående
Rekommendation från Kommunförbundet Stockholms Län

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Överenskommelsen med Stockholm läns landsting om vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt och stöd till deras närstående godkänns.
2. Kommunstyrelsen ska underteckna överenskommelsen med Stockholms läns landsting.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

Stadsdirektören ska, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan, underteckna överenskommelsen med Stockholms läns landsting.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) tog 2010 fram nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom som innehåller rekommendationer för både socialtjänst och hälso- och sjukvård. Det pågår idag ett stort arbete i landstinget och kommunerna på lokal nivå när det gäller implementering av de nationella riktlinjerna och landstingets regionala vårdprogram. Det utgår statliga stimulansbidrag till flera projekt gällande demens. Kommunerna har kommit olika långt i det lokala arbetet. För att få ta del av statliga stimulansmedel i fortsättningen kommer det att krävas en regional överenskommelse.

Presidiegruppen för hälso- och sjukvårdsnämnden och KSL:s sociala välfärdsberedning beslutade den 8 december 2011 att uppdra till hälso- och sjuk-

vårdsförvaltningen att ta fram förslag till en regional överenskommelse mellan länets kommuner och landstinget om vård och omsorg för personer med demenssjukdom. En regional överenskommelse ska bidra till att kommunerna och landstinget bygger hållbara samverkansstrukturer för vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt och stöd till deras närstående.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden och äldre-
nämnden.

Stadsledningskontoret anser att insatserna för demenssjuka är viktiga och prioriterade. Som en följd av detta satsar staden 150 mnkr under perioden 2011-2013 på just demensvård. Samarbetet med landstinget är en viktig komponent till att verksamheten ska kunna fungera bra och överenskommelsen bör kunna skapa förutsättningar för ett varaktigt samarbete.

Socialnämnden anser att en överenskommelse med landstinget om vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt och stöd till deras närstående kommer förbättra vården för demenssjuka och dess närstående.

Äldrenämnden anser att den föreslagna regionala överenskommelsen är en viktig förutsättning för att ett lokalt samarbete ska utvecklas och för att statliga stimulansmedel ska kunna sökas för projekt som utvecklar området.

Mina synpunkter

Insatserna för demenssjuka och deras anhöriga är en viktig och prioriterad uppgift för staden. Samarbetet med landstinget är en viktig komponent till att verksamheten ska kunna fungera bra. En överenskommelse bör kunna förbättra möjligheterna till att samarbeten, både i vård och i stöd av anhöriga, blir varaktiga. Många anhörigorganisationer kommer först i kontakt med behövande i ett sent skede, där belastningen för den anhöriga helt enkelt blivit för tung och orken tagit slut. Många anhöriga ser sig inte som vårdare och det är därför naturligt att dessa inte uppsöker hjälp och stöd. Genom en effektiv samverkan har vi möjligheten att kunna introducera anhörigstöd i ett tidigare skede. Det är viktigt att överenskommelsen även tar hänsyn till yngre personer med demenssjukdom.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Överenskommelse med Stockholm läns landsting om vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt och stöd till deras närstående

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Miljöpartiet ser det som positivt att en regional överenskommelse utarbetats och att kommunerna i länet rekommenderas att ansluta sig till den för att tillsammans med landstingets enheter utarbeta lokala program för en personcentrerad vård och omsorg om personer med demenssjukdomar. Detta är ett led i att de nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom ska få genomslag. Det är positivt att de lokala programmen ska omfatta även personer med kognitiv svikt (men som inte diagnostiserats som demenssjuka) samt att de närståendes situation uppmärksammas.

Den situation som råder vad gäller personer med demenssjukdomar och utvecklingen med en växande äldre befolkning innebär fortlöpande ökande behov av insatser från samhällets sida. Eftersom både kommun och landsting berörs är det av stor betydelse att nödvändig samverkan organiseras och genomförs. Det är i det perspektivet som det är bra med en regional överenskommelse som underlättar och ligger som grund för lokala program för det praktiska arbetet kring den enskilde och dennes närstående.

I Stockholm är det rimligt att stadsdelsförvaltningarna har uppdraget att ta initiativ till att tillsammans med berörda lokala enheter inom landstinget utarbeta gemensamma lokala program för att med dessa som grund leva upp till en vård och omsorg i enlighet med de nationella riktlinjerna.

Alla utförande enheter både i egen regi och i privat regi inom såväl landstinget som staden måste bli delaktiga i samverkansarbetet och omfattas av upprättade lokala program. Att antalet utförare till följd av valfrihetssystemen är stort både i staden och landstinget får inte bli ett hinder för att gemensamt upprätta och genomföra lokala program.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Överenskommelsen med Stockholm läns landsting om vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt och stöd till deras närstående godkänns.
2. Kommunstyrelsen ska underteckna överenskommelsen med Stockholms läns landsting.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

Stadsdirektören ska, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan, underteckna överenskommelsen med Stockholms läns landsting.

Stockholm den 16 januari 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Joakim Larsson

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (MP) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Margarethe Livh och Karin Rågsjö (båda V) enligt följande.

Samverkan är mycket viktigt för att säkerställa god kvalitet i äldreomsorgen. Vi välkomnar därför överenskommelsen även om vi ser stora svårigheter att förverkliga de lokala programmen med tanke på det stora antalet privata utförare inom kommunen och landstinget.

Men det krävs mycket mera än denna överenskommelse för en bra äldreomsorg. Vi måste se äldreomsorgen som en förutsättning för att vuxna döttrar ska kunna jobba heltid, och sluta diskutera om äldreomsorgen som en kostnad. Visst behövs mer personal, men också att börja se en god offentlig äldreomsorg som självklar, precis som vi gör idag med barnomsorgen.

Äldreomsorgen ska vara till för alla och kostnaden rimlig för de som har låga inkomster. Samtidigt behöver äldreomsorgen vara så attraktiv att även medelklassen väljer den, istället för privatfinansierade verksamheter med högre standard. Det måste

därför till mer resurser, vilket är fullt möjligt, så att vi inte fortsätter bereda väg för en segregerad äldreomsorg.

Ett grundläggande inslag i en generell välfärd är att den ska vara styrd av människors behov och inte av företagens vinstsyfte. Det viktigaste i äldreomsorgen är att den ska göra det så bra som möjligt för de enskilda äldre, inte att det ska finnas hundratals olika företag att välja på.

Offentligdriven och icke vinstsyftande äldreomsorg har betydligt mer personal än de vinstsyftande bolagen. De har också fler anställda med adekvat yrkesutbildning och färre timanställda, vilket ger högre kompetens och bättre kontinuitet i omsorgen. Detta är handfasta kvalitetsskillnader till klar fördel för icke vinstsyftande inklusive offentligdriven äldreomsorg.

ÄRENDET

Kommunförbundet Stockholms Län tog 2010 fram nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom som innehåller rekommendationer för både socialtjänst och hälso- och sjukvård. Det pågår idag ett stort arbete i landstinget och kommunerna på lokal nivå när det gäller implementering av de nationella riktlinjerna och landstingets regionala vårdprogram. Det utgår statliga stimulansbidrag till flera projekt gällande demens. Kommunerna har kommit olika långt i det lokala arbetet. För att få ta del av statliga stimulansmedel i fortsättningen kommer det att krävas en regional överenskommelse.

Presidiegruppen för hälso- och sjukvårdsnämnden och KSL:s sociala välfärdsberedning beslutade den 8 december 2011 att uppdra till hälso- och sjukvårdsförvaltningen att ta fram förslag till en regional överenskommelse mellan länets kommuner och landstinget om vård och omsorg för personer med demenssjukdom.

En regional överenskommelse ska bidra till att kommunerna och landstinget bygger hållbara samverkansstrukturer för vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt och stöd till deras närstående.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden och äldre-
nämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att insatserna för demenssjuka är en viktig och prioriterad uppgift för staden. Som en följd av detta satsar staden 150 mnkr under perioden 2011-2013 på just demensvård. Samarbetet med landstinget är en viktig komponent till att verksamheten ska kunna fungera bra. En överenskommelse bör kunna förbättra möjligheterna till att ett samarbete blir varaktigt.

I överenskommelsen påtalas att ledningen hos de båda huvudmännen har ansvar för att prioritera samverkansarbetet. Stadsledningskontoret anser även att det är viktigt att överenskommelsen förankras lokalt och att lokala program utarbetas för att konkretisera överenskommelsen.

Denna överenskommelse kommer att behöva omarbetas då hemsjukvården med största sannolikhet kommunaliseras 2015.

I och med att de stimulansmedel som staden erhåller idag för demensinsatser kommer att kräva en regional överenskommelse skulle det vara en ekonomisk förlust för staden att stå utanför avtalet. Stadsledningskontoret räknar inte med att överenskommelsen kommer att innebära några betydande tillkommande kostnader.

Stadsledningskontoret föreslår att denna överenskommelse godkänns

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 juli 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att överenskommelsen och därpå följande lokala program kommer till stånd i länet. Det är nödvändigt med en väl förankrad samverkan mellan kommun och landsting när det gäller insatser för personer med demenssjukdomar.

Särskilt viktigt är de båda huvudmännens gemensamma ansvar för att lokala program utarbetas, följs upp och revideras. Det är bra att det i överenskommelsen understryks att ledning och chefer hos de båda huvudmännen har ansvar för att prioritera samverkansarbetet och ge verksamheter och medarbetare de förutsättningar som krävs för att kunna arbeta i enlighet med överenskommelsen och lokala program.

I överenskommelsens inledning anges att den även ska tillämpas om landstinget eller kommunen tecknar avtal med någon annan och överlåter uppgifter de har ansvar för. Förvaltningen instämmer och vill framhålla vikten av att olika former av avtal omfattas av överenskommelsen.

Det bör observeras att de olika ansvarsområden som landstinget och kommunerna har idag kan komma att förändras när länets kommuner och landstinget 2015 genomfört den hemsjukvårdsreform som för närvarande utreds. Överenskommelsen och lokala program kan då behöva anpassas till reformen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 september 2012 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Christopher Ödmann m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Personer med demenssjukdom och deras anhöriga är en prioriterad och stor grupp inom stadens äldreomsorg. Det är viktigt att utredning, behandling och stöd med vård- och omsorgsinsatser sker tidigt i ett sjukdomsförlopp för att stödja ett självständigt liv och behålla viktiga funktioner hos den enskilde. Tidig upptäck av en begynnande demenssjukdom sker framförallt när en person bor kvar i det ordinära boendet. Väsentligt är att det finns ett upparbetat samarbete mellan lokalt verksamma aktörer inom kommun och landsting som exempelvis hemtjänstenheter och husläkarmottagningar. För att stödja ett samarbete behöver lokala program utarbetas mellan stadsdelarnas äldreomsorg, landstingets primärvård och geriatrik. Dessa är en viktig garant för att personer med demenssjukdom ska ha tillgång till vård och omsorg av god kvalitet oavsett var de bor. Kommunen har ansvaret för att initiera framtagandet av ett lokalt program. Inom Stockholm stad är det lämpligt att stadsdelarna initierar det lokala samarbetet.

Inom staden pågår några olika satsningar för att höja kvaliteten. Statliga stimulansmedel har beviljats för att stärka samverkan inom demensvården mellan staden och landstinget, där även en satsning på att stimulera bildandet av demensteam i hemtjänsten ingår. I särskilt boende satsas 50 mkr per år i 4 år för att höja bemanningen i demensboendena.

Den föreslagna regionala överenskommelsen är en viktig förutsättning för att ett lokalt samarbete ska utvecklas och för att statliga stimulansmedel ska kunna sökas för projekt som utvecklar området.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av Christopher Ödmann m.fl. (MP) enligt följande.

Miljöpartiet ser det som positivt att en regional överenskommelse utarbetats och att kommunerna i länet rekommenderas att ansluta sig till den för att tillsammans med landstingets enheter utarbeta lokala program för en personcentrerad vård och omsorg om personer med demenssjukdomar. Detta är ett led i att de nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom ska få genomslag. Det är positivt att de lokala programmen ska omfatta även personer med kognitiv svikt (men som inte diagnostiserats som demenssjuka) samt att de närståendes situation uppmärksammas.

Den situation som råder vad gäller personer med demenssjukdomar och utvecklingen med en växande äldre befolkning innebär fortgående ökande behov av insatser från samhällets sida. Eftersom både kommun och landsting berörs är det av stor betydelse att nödvändig samverkan organiseras och genomförs. Det är i det perspektivet som det är bra med en regional överenskommelse som underlättar och ligger som grund för lokala program för det praktiska arbetet kring den enskilde och dennes närstående.

I Stockholm är det rimligt att stadsdelsförvaltningarna har uppdraget att ta initiativ till att tillsammans med berörda lokala enheter inom landstinget utarbeta gemensamma lokala program för att med dessa som grund leva upp till en vård och omsorg i enlighet med de nationella riktlinjerna.

Alla utförande enheter både i egen regi och i privat regi inom såväl landstinget som staden måste bli delaktiga i samverkansarbetet och omfattas av upprättade lokala program. Att antalet utförare till följd av valfrihetssystemen är stort både i staden och landstinget får inte bli ett hinder för att gemensamt upprätta och genomföra lokala program.